

Sygn. akt V U 679/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Kaliszu

odwołania P. B.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 18 lutego 2016 r. Nr (...)

w sprawie P. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość świadczenia

1. zmienia decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 lutego 2016 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż P. B. nie jest zobowiązany do zwrotu 50% części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 1 kwietnia 2015r. do 30 września 2015r.

2. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz P. B. kwotę 360zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18.02.2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalił P. B. nadpłatę 50% nienależnie pobranej części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 01.04.2015r. do 30.09.2015r. w kwocie 2 494,38zł, gdyż nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu art. 28 ust.4. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, skoro w dniu 05.03.2015r. nabył w drodze darowizny grunt o powierzchni przekraczającej 1 ha jego, o czym KRUS dowiedział się dopiero w dniu 07.10.2015r. kiedy to do organu rentowego dostarczona została umowy dzierżawy z dnia 01.10.2015r. obejmującej grunty o pow. 14,29 ha

Odwołanie od tej decyzji wniósł do Sądu P. B. kwestionując przypisanie mu do zwrotu kwoty rzekomej nadpłaty, podnosząc, że samo nabycie gruntu w drodze darowizny od matki nie jest automatycznie równoznaczne z prowadzeniem działalności rolniczej, bo z uwagi na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym nie prowadził działalności rolniczej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Z akt KRUS wynika, że odwołujący się P. B. jest osobą uznaną za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym w związku ze schorzeniami kardiologicznymi i z tego tytułu pobiera rentę rolniczą od 07.11.2012r. Początkowo wypłata części uzupełniającej była zawieszona w 50% z uwagi na to, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, skoro nadal był współwłaścicielem gospodarstwa rolnego. (k 54-55 ar).

W dniu 17.12.2012r. odwołujący się dostarczył do KRUS umowy dzierżawy gospodarstwa z dnia 14.12.2012r. zawarte na okres 10 lat. Organ rentowy uznając to za zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego decyzją z dnia 20.12.2012r. podjął wypłatę części uzupełniającej w 100%. (k 58 ar)

Umowami z dnia 16.10.2015r. zmieniono osobę dzierżawcy rozwiązując umowę dzierżawy z M. S. i zawierając ze Z. S. / k.95,96.97 akt KRUS/

W dniu 07.10.2015r. do KRUS wpłynęła umowa dzierżawy z dnia 01.10.2015r. dotycząca udziału P. B. w gospodarstwie rolnym o łącznej powierzchni 14,29 ha. Gospodarstwo jest położone w miejscowości B.i K. (k 80).

Umowa ta dotyczy udziału jaki odwołujący się posiada w gospodarstwie rolnym po J. B., który zmarł 31.01.2009r,

Najpierw ojciec odwołującego się – S. wraz ze swoim rodzeństwem K. K. i Z. B. nabył w drodze spadkobrania udział w wysokości 1/3 w tym gospodarstwie rolnym (postanowienie k.83 akt KRUS), a P. B. nabył udział w 1/4 części spadku po ojcu (postanowienie z dnia 21.10.2014r. k.84 ar) i następnie w drodze darowizny z dnia 05.03.2015r. nabył udział matki (k 86-93 akt KRUS).

W efekcie jest współwłaścicielem gospodarstwa po J. B. w 2/12/częściach.

Odwołujący się nigdy nie objął w posiadanie gruntów z tego gospodarstwa. Ziemi uprawiała początkowo rodzina J. K., a gdy pozostali spadkobiercy J. B. zwrócili się o rozliczenie współwłaścicieli nie doszli do porozumienia i ostatecznie ziemi nikt nie uprawia. W rodzinie nie ma zgody co do rozliczenia czy podziału gruntów.

Dowód – zeznania odwołującego się k.30, świadków : R. O., P. W. (nagranie rozprawy z dnia 30.11.2016r.).

Odwołujący się umową z dnia 1.10.2015r. wydzierżawił swój udział zawierając umowę dzierżawy ze Z. S. w obecności pozostałych współwłaścicieli gospodarstwa i za ich zgodą (k.80 akt KRUS).

Organ rentowy przyjął, że okresie od 01.04.2015r. do 30.09.2015r. odwołujący się był właścicielem gruntów powyżej 1 ha, które nie były objęte poprzednio zgłoszoną dzierżawą pozwalającą na uznanie, iż zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Stanowisko to nie uwzględnia jednak, że odwołujący się nie nabył gospodarstwa, a tylko udział we własności i to stosunkowo mały (w sumie 2/12), grunty te nie znalazły w jego władaniu, a po trzecie z uwagi na stan zdrowia nie byłby zdolny do prowadzenia działalności rolniczej.

Poza sporem jest, że orzeczeniem lekarza Rzecznawcy Kasy z dnia 17.12.2013r. P. B. był uznany za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym na okres do 31.12.2015r. Kolejnym orzeczeniem Lekarza Rzecznawcy Kasy z dnia 19.01.2016r. niezdolność ta została ustalona nadal na okres do grudnia 2017r.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 20. 12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U.2015. poz. 704) renta z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, podobnie jak i emerytura rolnicza składają się z części składkowej i uzupełniającej.

Stosownie do treści art.28. ust.3 cyt ustawy wypłata części uzupełniającej tych świadczeń ulega zwieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie z ust 4 tego przepisu uznaje się, że świadczeniobiorca zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem ani współwłaścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

Zgodnie z wykładnią, w art. 28 ust. 4 u.s.r. ustawodawca wprowadził domniemanie, że uprawniony do świadczeń nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli on lub jego małżonek są właścicielami gospodarstwa rolnego lub prowadzą dział specjalny produkcji rolnej. Domniemanie to kreuje fikcję prawną wynikającą z faktu władztwa nad gospodarstwem rolnym, ale – jak każde domniemanie – może być obalone. Ubezpieczony zakwestionował fakt prowadzenia działalności rolniczej, a tym samym podjął się obalenia domniemania z art. 28 ust. 4 u.s.r.

Zdaniem Sądu materiał zawarty w aktach sprawy wskazujący na stan zdrowia wykluczający pracę w gospodarstwie rolnym stanowią wystarczające dowody, że odwołujący się skutecznie wykazał, że faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej i nie uzyskuje z niej przychodów.

Zdaniem Sadu materiał zawarty w aktach sprawy wskazujący na to, że spory między licznymi współwłaścicielami gospodarstwa sadkowego i stan zdrowia odwołującego się wykluczają wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym. Stanowi to wystarczająca podstawę do przyjęcia, że odwołujący się skutecznie wykazał, iż faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej i nie uzyskuje z niej przychodów.

Odwołujący się ani nie pracował na spadkowym gospodarstwie ani nie opłacał nigdy podatku z gospodarstwa po J. B.. Jak wynika z informacji od Wójta Gminy G. z 21.11.2016r. na dowodach wpłat widnieją w latach 2011-2013 J. B., a w latach 2014-2015 S. K. (k.33).

Nawet gdyby jednak opłacał podatek rolny, to przyjmuje się, że samo opłacanie przez daniny publicznej w postaci podatku rolnego nie może być utożsamiane z prawnym pojęciem prowadzenia działalności rolniczej. W istocie opłacanie podatku rolnego, z czym wiąże się utrzymywanie gruntu w kulturze rolnej należy uznać za sprawowanie nadzoru właścicielskiego, co jednak nie oznacza prowadzenia działalności rolniczej. Przepis art. 28 ust. 1 u.s.r. uznaje dopuszczalność zawieszenia wypłaty świadczenia jedynie w sytuacji prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej.

Działalność rolnicza jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w art. 6 pkt 3 u.s.r. i oznacza działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Nadzór właścicielski nad gospodarstwem rolnym nie może więc być utożsamiany z działalnością rolniczą.

Wprawdzie w wyroku z dnia 9 marca 2011 r., III UK 81/10 (LEX nr 818608) Sąd Najwyższy wyraził pogląd: „prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać na wykonywaniu pracy fizycznej. Możliwe jest jej prowadzenie polegające na samym zarządzaniu gospodarstwem”, ale stan faktyczny sprawy rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy był odmienny od przedmiotowego - ubezpieczony, któremu zawieszono wypłatę świadczenia na podstawie art. 28 u.s.r., był współwłaścicielem gospodarstwa rolnego, czynnie prowadzonego przez małżonkę ubezpieczonego i jego syna, zaś rzeczą sądu było ustalenie, czy ubezpieczony faktycznie prowadził działalność rolniczą, również w rozumieniu zarządu i organizacji. Natomiast w aktualnej sprawie ubezpieczony udowodnił, że nie prowadził żadnej faktycznej działalności rolniczej i nie uzyskiwał z niej żadnych przychodów.

W orzecznictwie sądowym ukształtowana jest już linia stwierdzająca, że o dopuszczalności zawieszenia wypłaty świadczenia decyduje jedynie przesłanka faktycznego prowadzenia działalności rolniczej, nie samo posiadanie gospodarstwa rolnego.

Art. 28 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje dopuszczalność zawieszenia wypłaty świadczenia jedynie w sytuacji prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej, która to z kolei działalność rolnicza jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w art.6 pkt.3 w/w ustawy. Przepis art. 28 ust. 4 nie stanowi samoistnej przesłanki dopuszczającej zawieszenie wypłaty świadczenia, a powinien być odczytany, jako domniemanie prawne ukonstytuowane na użytek zastosowania ogólnej zasady wynikającej z art. 28 ust. 1 ustawy u.s.r.

Taki pogląd potwierdzony został również ostatnio przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25.06.2015r. w sprawie IIIAUa 915/14 i Sąd orzekający podziela go.

Zaskarżona decyzja podlegała więc zmianie i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt.3 wyroku uzasadnione jest treścią art.98 k.p.c. i 102 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, skoro odwołujący się w toku procesu był reprezentowany przez adwokata, a strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw, to należało zasądzić od organu rentowego koszty zastępstwa procesowego w aktualnej stawce dla spraw o świadczenie z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U z 2015 poz.1800)